

Numai așa înainte!

În anul acesta Ungurii au făcut la Paris mare șgomot cu iubirea lor de pace și de umanitate. Conte Apponyi a vorbit la conferința interparlamentară ca un apostol al iubirii de omenii, de pace și bună înțelegere între popore și la un ospet, ce i-l-au dat membrii maghiari ai conferinței, aceștia l-au ridicat în slavă pentru „onorea“ și „gloria“, ce dă, că a adus-o Ungariei.

Așa i-am cunoscut întotdeauna pe politicianii maghiari, fălindu-se înafară cu liberalismul și cu simțul lor de umanitate, ce nu-l posed, séu numai în măsură foarte egoistă și unilaterală par a-l avé. Farisei din crescet până'n tălpi. La Paris, omenii progresului și ai umanitarismului celui mai înaintat, ér acasă cei mai intoleranți egoiști, cei mai reacționari și nedrepti, cei mai asupritori și neumanii față cu conlocuitorii lor de alt neam.

Inzadar Apponyi cu totă ceta mamelucilor din dietă va cânta la Paris preamărirea liberalismului maghiar, căci îl dă de gol și-l desamueză dîlnice micii despotii șovinisti prin comitatele de acasă.

Par'că spre batjocura devisei „drept și dreptate“ a lui Szell, în timpul mai nou acești mititei tirani născocesc mijloce tot mai rafinate, ce s'î amărăscă tot mai tare și mai cumplit poporul nostru. Acum, după-ce nici cu întortochiarea legii nu-și mai pot sătura în deajuns poftele lor despotice, au inventat o nouă apucătură. Se prefac a fi îngrijați de starea sufletescă a conaționalilor lor maghiari și când vor să opréscă o adunare a vr'unei societăți cu statute aprobate, séu când vor să impedece séu să spargă vre-o petrecere românescă, vin și dîc, că-i primejdiă, că se vor turbura și restala nădrăgarii lor.

Așa s'a întâmplat de curénd în Sătmăr și în Sălagiú. Colo Români au vrut să țină adunarea despărț-

mântului „Asociaționei“ și să de și un concert și o petrecere cu acéstă ocaziune la Sanislău; ici studenții români academici au vrut să țină concertul și petrecerea lor la Baia-mare. Și n'tr'un loc și n'tr'altul însé șovinisti dela autoritățile comitatense și comunale au oprit, așa numai după capul lor șrintit hunic, și adunarea și petrecerea, pe cuvânt, că e temere, că poporațiunea maghiară din Sanislău și dela Baia-mare se va revolta și va face contra-demonstrațiune, decă cu aceste ocaziuni se vor aduna la un loc pré mulți Români și decă își vor petrece împreună cu caracter pronunțat național.

Caracterul național românesc nu le place! Dér ce foc de caracter să aibă o petrecere a Românilor, decă nu românesc? Nici când vréu să petrecă împreună Români să nu mai pótă fi stăpâni pe libertatea lor individuală? Acesta este umanismul Apponyi-lor de acasă, n'ar mai fi pomană de el?!

Ce ar fi răspuns ore conferința interparlamentară, decă i-s'ar fi comunicat, că în patria celor din grupul maghiar, ca să-și pótă petrece la o altă o sută-două de cetățeni nemaghiari trebuie să capete mai întâiu dela autoritățile unguresci o carte de licență documentând, că n'au nici un caracter de rassă?

Români despre cari vorbim, precum se va vedé din cele comunicate mai jos, nici că au vrut să fiă eschis dela petrecere ori-și ce străin. Dér păcatul lor cel mare a fost, că au invitat pe străini cu bilete tipărite numai în limba română.

Mai mult, obștea șovinistilor din Baia-mare s'a revoltat véđénd, că pe aceste invitări românesci se vorbea de „Baia-mare“ și nu de „Nagy-banya“.

Ne oprim aici. Pretexte de acetea ticăloșe se gădesc ușor, după-co odată i-se dă vânt volniciei celei mai desmățate. Aici am ajuns în timpul de „cea mai mare gloriă a

liberalismului unguresc.“ Este cu totul extraordinar acest timp. De aceea nici că vom mai dîce: Dór ne iartă-le, că nu știu ce faci. Cîm dîce mai bine: Dóme ia-l omnișile să mérgă tot așa înainte, căci atunci, nădăjduim, că se va prăbuși mai curénd împărăția celui mai obraznic, celui mai réntăcios și celui mai nemernic șovinism național al vécului, ce se încheiă.

Asasinatul din Bucuresci.

Mare fierbere a produs în România și între toți Români șirea, că Bulgarul Dimitroff a ucis pe profesorul dela liceul Sf. Sava din Bucuresci Ștefan Mihăileanu în nóptea de ađi săptămână, tocmai când se întorcea cu soția și cu fiica-sa acasă. Ucigașul l'a atacat pe la spate c'un revolver din care a tras câte-va focuri, cari l'au culcat pe Mihăileanu la pământ, apoi a fugit și s'a ascuns în gangul unei case, dér a fost aflat de poliția și arestat.

Dimitroff a mărturisit, că a vrut să omóre pe Mihăileanu, care ca Român macedonean, zelos patriot, combătea aspru în foia săptămânală „Peninsula Balcanică“, ce o scoțea în Bucuresci, uneltirile mișlesesi bulgare în contra fraților sei din Macedonia. A mai mărturisit ucigașul, că a fost însărcinat să sévêrșescă omorul chiar de cătră șeful comitetului revoluționar bulgar-macedonean din Sofia, Sarafoff, și că a primit dela el și bani.

Totă lumea din capitală și din țéră s'a revoltat véđénd, că este un complot secret bulgar, care prin astfel de crime, comise chiar pe pământul român, vré să bage spaimă și gróză în Români macedonei, ca să nu mai cuteze a-și apăra naționalitatea. Seim cât de înverșunați sunt Bulgarii contra aceloră, cari apăra cauza Românilor Macedonei, pe care ei o privesc ca o țéră bulgară și nutresc planul de a-o cucerii pentru „marea Bulgarie“.

Omoruri politice de felul acesta au comis Bulgarii, pe pământ român, încă două, însă contra unor Bulgari, cari le steteau în cale. În Sofia însă ei au sévîrșit asemenea crime contra a doi bărbați din

colonia română din Sofia, fiind-că n'au voit să contribuie pentru scopurile comitetului revoluționar bulgar.

Acum însă, în urma uciderii Românilui macedonean Mihăileanu și a descoperirii complotului secret bulgar, guvernul român a întreprins o acțiune energică intervenind la guvernul bulgar, ca să aresteze imediat pe Bulgarii din Sofia amestecați în complot, așa că este speranță, că se va pune stavilă mișlesescii agitațiuni a comitetelor secrete bulgare. Acestea lucréză un astfel de mijloce criminale și barbare liber și nesupérate sub ochii guvernului bulgar, care acum va trebui să-și deschidă alfel ochii, vrénd nevrénd; căci suferind séu chiar încuragiând omorurile politice, își tăie însu-și crénga de sub picioare.

Suntem siguri, că guvernul român va sci să zădărnicescă pe viitor uneltirile comitetului din Sofia peticitorul român. Dér va cere mai mult, va cere, ca guvernul bulgar să nu tolereze mai departe un banditism îmbrăcat în haină de patriotism, devenind astfel Bulgaria un focar de anarhiă și de disordine, care nu pótă fi tolerat de Europa.

Inmorméntarea Regelui Umberto.

Joi, în 9 August, s'a făcut în Roma inmorméntarea Regelui Umberto, cădüt victima unei mâni sacrilege italiene, tocmai pe când se re-întorcea dela o serbare, unde se dusesese a participa și a îndemna tinerimea la fapte bărbătesci și la iubire de patriă.

Oșemintele lui Umberto au fost depuse în Pantheonul din Roma alături cu ale tatălui séu, nemuritorul Victor Emanuel II. Transportate din Monza la Roma, calea pe unde au trecut oșemintele bunului Umberto a fost calea plângerii și a doliului adénc, ér cu ocazia ceremoniei funebre s'a véđut manifestându-se imoposant și mișcător durerea unui popor întreg pentru mórtea aceluia, care în viață își câștigase numele de „părintele poporului“.

Tudor Vladimirescu și opera sa.

1821.

Una din paginile cele mai negre din istoria némului nostru este fără îndoială epoca fanariotă. Nici-odată Românul n'a fost mai asuprit și nici-odată simțământul séu național n'a fost mai înăbușit ca de-alingul tristei nópti de o sută de ani, în care îl adéncise pogoritorii din Fanar.

Pentru prima-óră se înfățișa Europei turerosă privelesca a strivirii unui ném îngărunat cu un măreț trecut istoric, de cătră elementul străin, laș, dér plin de îndrăselă! Un popor, care odinioară a făcut să tremure semi-luna otomană numai cu o îndreptătură a frunții sale; un popor, care a véđut eşind din sinul séu nisce eroi obstesci la Mircea, Ștefan și Mihaiú; un popor în ține, care dealungul vârstei de mijloc a fost pavéza întregii creștinătăți împotriva bijeliei osmanice, — a trebuit să vadă în țiere, cum totă puterea sa de viață era

suptă, cum întregul séu pact fundamental era sdruncinat și călcat în picioare, cum gloria-i strămoșescă era batjocorită și necinstită de tot ce a zămislit Fanarul mai josnic și mai fioros!

Cu durerea în inimă ne amintim de acea vreme a vieții noastre din trecut, pe care n'o poți réscoli decât cu o mare dosă de energiă și de tărie de suflet, căci ea ne-a lăsat o rană prea adéncă pentru a se puté tãnadui vre-odată. Istoria e de față pentru a o mărturisi și a o ținé vecinic vie în amintirea tuturor. N'am pretențiunea să desfășur aici tot martirul îndurat de noi, în restimpul aceluia véc nenorocit, și atât de înfiórător. Numai într'o mică și slabă prescurtare mă voiú sili să rechiám dinainte-vé o pãrticeică din suferințele îndurate de moșii noștri, din partea elementului grec, în ajunul revoluțiunii lui Tudor Vladimirescu.

Multe némuri sélbatice au trecut peste pământul nostru, dér nici unul n'a avut o înfrurire mai nenorocită și mai păgubitóre asupra vieții noastre sociale, ca șlehta fanariotă. Acéstă înfrurire începe cu domnia lui Mateiú Basarab, care aduce pe Greci pen-

tru întâia órá în țéră, merge din ce în ce crescénd și se sfîrșesc cu sdrobirea aprópe desévrșită a elementului de baștină. Urmările ei au fost atât de spăimântătóre, că până și ómenii străini, cari au trecut prin țera noastră pe acele vremuri, precum și consulii, cari au viețuit într'ensa, au rémas îngrijiți de cele véđute. În cărțile și scrișorile lor, ei se întrec a ne descrie în culorile cele mai negre starea nenorocită a ambelor principate, ajunse în cea mai mare ticăloșia. Așa Boscovic*) ne spune, că: „Ele ar coprinde tot ce pótă face o țéră fericită, decă nu ar fi atât de apăstate prin dări ordinare și estra-ordinare în mii de chipuri, pe care Grecii le întrebuintéză pentru a desbrăca poporul și a-l jupuú“. De altă parte istoricul Carra ne spune, că pe când era el preceptor al copiilor lui Gr. Ghica, stórcerile nu mai cunoscneau nici o margine. Acéstă despoiare fără sémén îl face pe Boscovic să strige cu durere: „Miserabilă stare a unei țeri apăstate de Greci cu un despotism fără nume!“ Nu mai vor-

*) Veđi pentru acest citat și cele două următóre „Istoria Românilor“ tom. V, a D-lui Xenopol, sub cap. „Tudor Vladimirescu“.

besc de țipetele cronicarilor noștri, ale căror cronici sunt adevérate vái de plângerii și de suspine. Dér cui n'a tresăltat inima de înfiórare cetind jalnica tragediă a înflăcărătului patriot și poet C. Beldiman? (1821).

Și într'adevér era fără sémén ticăloșia țerei noastre pe acele vremuri. Fiă-care domn aducea cu sine ca zestre din fanar o dróe de Greci, în mare parte băcani, simigii, brutari, croitori, vizitii, bărbieri, pe care îi boeria și le dádea slujbe. Acești venetici, fiă ca boieri, fiă ca slujbași se întreceau a jupuú poporul, spre a se îmbogăți cât mai iute și cât mai mult. Tóte dregătorile erau în mânilor lor și administrația lor era o nerușinată prădare neîncetată a țerei. Birurile cele mai grele se puseră peste poporul de jos, și mai ales peste țérán, care abia mai résufla. Dijma, goștina, desetina, oieritul, vácăritul, prisăcăritul, vadrăritul, vinăriciu, pogonăritul, fumăritul — éta numai câte-va din nenumératele dări, pe cari avea să le plătescă țéránul, de putea séu nu. Darea cea mare a șfeturilor era însă cea mai grea, cea mai tiranică, căci ea lipsia pe țérán până și de ultima bucată de mămăligă, séu de cea din urmă

Nu mai puțin decât 300 de preoți au însoțit cadavrul lui Umberto la Pantheon, semn, că nu numai lumea civilă a Italiei, ci și preoțimea stima în el pe bărbatul de merit, care a strălucit în virtuți și a murit morțe de martir. Eță o protestare din cele mai puternice în potriua sêlbătéciei anarchismului, care necunoscând nici lege, nici drept, nici Dumnezeu, rêtörnă și dërimă tot ce e clădit pe ordine și'n furia lui nebună a ridicat la Monza arma sa ucigașă asupra omului, care numai inimă și suflet era și care prin bunătatea lui și-a câștigat recunoscerea chiar și a celor mai înverșunați potrivnici ai sêi.

Dër sê lăsăm sê urmeze aici descrierea ceremoniei funebre după cum o aflăm în telegramele din urmă:

La ora 6-25 sosese într'un landou închis, precedat de cuirasieri, regele Victor Emanuel III. El intră în gară prin partea pe unde intră cei ce sosesc. Suveranul e salutat de fanfara regală și primit de miniștri și de reprezentanții străini. Impreună cu regele sosese în alte landouri de Curte prinții de Savoia.

La ora 6-25 cortegiul e gata.

Trenul aducând cadavrul regelui Umberto, sosese la 6-30. Indată ce locomobila intră în gară, începe sê cânte fanfara regală și apoi se întonează marșul funebru. Toți cei de față își descoper capetele.

În gară se aflau prinții, deputații, senatorii, miniștri, misiunile streine, demnitarii înalți și clerul. La ora 6-40 cuirasierii iau cosciugul din wagon și-l duc pe un afet de tun al regim. 13 de artilerie. Afetul e tras de șese cai negri, călăriți de artileriști. Afetul stă în fața porții centrale a gărei, ușor ornată în doliu. În jur stau 11 soldați și doi furieri din regimentul 13 de artilerie. Plutonul e comandat de căpitanul De Bru, care se afla călare pe un cal maur, pe care i l'a dăruit anul trecut regele Umberto. Soldații ajută sê se pue cosciugul pe afet.

Cosciugul e acoperit cu catifea roșie, la colțuri are ornamente de aur. O mare cruce de mătase albă se afla peste tot cosciugul. Se întinde d'asupra drapelul cuirarasatei „Roma“, dăruit de damele romane. Pe bandieră se pune coiful lui Umberto. Acastă operațiune durază cincî minute, în timpul căroră emoțiunea e generală. Se aud până în depărtare șopte și suspine. Mulți plângeau.

În acest timp, din fortul Montemario încep sê bubue tunurile. Clopotele sună în toate părțile. După ce s'a pus cosciugul pe afet, se mișcă vre-o 20 de metri spre intrarea stradei Naționale, unde se oprește.

Apoi începe sê se formeze cortegiul. La cele două părți ale cadavrului iau loc

congregațiunile și clerul compus din aproape 300 călugări și preoți. Cortegiul imponent se pune în mișcare la ora 7-30.

Regina Margareta și Elena și prințelese, toate îmbrăcate în mare doliu, au sosit la Pantheon la ora 8-45. Mulțimea le-a primit în tăcere.

La ora 9-10 a sosit afetul, ce purta cosciugul cu rămășițele pămîntesei ale regelui Umberto. Aici arhiepiscopul de Geneva binecuvîntază cadavrul. Apoi cosciugul e dus în centrul Pantheonului, unde e din nou binecuvîntat. În acest timp regele, prinții și înaltele autorități și-au luat locul. Au intrat înăuntru și drapelele armatei.

Cosciugul, prin ajutorul unui ascensor nevădut, e ridicat pe un catafalc, unde s'a celebrat o slujbă. Aci corul era dirijat de maestrul Mascagni. La ora 10-30 ceremonia s'a sêvêrsit. După ceremonie, Suveranii și prinții s'au dus la Quirinal între cordoane de trupe, salutați de mulțime.

*

Eță incidentele petrecute în timpul trecerii cortegiului: La colțul strădei Florența cu strada Națională, s'a întemplat prima învălmășelă. Un cal, ce trăgea un car cu corone, s'a speriat și a rupt hamurile. Toți strigă și încep sê fugă. Lumea cade îngrămădindu-se unii peste alții. Multe femei leșină. Se rêsândesc tot felul de sciri false, cari produc impresia, dër repede se restabilește liniștea.

La ora 8-30 lângă teatrul Național, tocmai când trecea carul cu cadavrul, urmat imediat de rege, prinții regali și reprezentanții străini, izbucni o panică. Indată ce lumea a început sê fugă în toate părțile, regele s'a oprit și s'a întors spre locul de unde porneau strigătele. Tot așa și prinții.

Idată ce vădură, că mulțimea a rupt cordoanele de trupe, ducele d'Aosta, contele de Turin, generalul Brussati, adjutantul regelui, scoseră săbiile și se strinseră în jurul regelui. Și prințul Nicolae de Muntenegru se repeși lângă rege și face cu înalta lui statură un scut în fața Suveranului. Cuirasierii formeză repede un cerc, și cu carbinele lor iau poziția de apărare, avînd în mijlocul lor pe rege, pe prinții regali și pe reprezentanții străini. După puține momente lucrurile se liniștiră. Atunci izbucnesc bătăi din palme spre a se arăta mulțimei, că nu e nici un pericol. Săbiile sunt îndată puse în teacă.

Regele mai întâi face de mai multe ori semn cu mâna ca toți sê fi liniștiți și apoi ordonă, ca cortegiul sê-și continue calea. Cordonul de trupe se restabilește îndată. Lângă strada Milano și în fața cafenelei Ragno succed din nou scene urmate de panică, cauzate de incidente neinsemnate. Se bănuiesc, că alarmele au fost date de ômenii de rea credință și pôte de pungași de buzunare, ca sê profite de acele momente de confușiune.

Aceste scene de spaimă iau forma cea mai stranie. S'au vădut port-bandiere aruncând jos bandierile și luând-o la fugă. O femeie înspăimântată a reușit sê se surce pe un car, ce purta corôna orașului Milano și a leșinat.

Pe când regimentul al doilea de grenadiri se ducea după înmormîntare la casarmă, în pas de cursă, furierul Erichiello a cădud de pe cal și avînd sabia scosă și-a tăiat cu ea vena carotidă, murind aproape îndată. Nenorocitul Erichiello era decorat cu medalia „Valoarea militară“ pentru campania din Africa.

Telegramele sosite din toate orașele Italiei spun că peste tot locul s'au închis magazinele cu ocazia înmormîntării și s'au celebrat slujbe religioase.

Oprirea întrunirii dela Sanislău.

Ca dovadă, că șovinistilor descreerați nu le este nici decum de pretinsa temere, ce ar avê-o, cum dic ei, că întrunindu-se Români în comune mixte s'ar provoca conflicte cu locuitorii unguři, ci le este numai de a împedeca pe Români sê se întrunescă la olaltă — pôte sluji și următorul cas de oprire, ce s'a întemplat în Sătmar, unde în comuna Sanislău era sê se adune despărțemîntul de acolo al Asociațiunei și era sê se țină tot-odată și un concert și o petrecere cu dans:

Solgăbirul din Careii-mari a oprit de a se ținê la 2 August n. c. adunarea despărțemîntului Asociațiunei din comitatul Sătmar, sub cuvînt, că în aceeași zi își ține adunarea și reuniunea învățătorilor gr. cat. din Sătmar, și că deci adunându-se prea mulți români la un loc, s'ar putê nasce conflicte între acestia și între locuitorii maghiari, — fiindcă nici n'are destui gendarmi la dispoziția, oprește adunarea pe ziua acêsta și peste 8 zile vor avê voia pentru ținerea ei, mai ales, că până atunci se va putê îngriji de a rechira și mai multă gendarmieră.

De altă parte fîsolgăbirul a oprit și ținerea concertului și petrecerei sub nisece pretexte ne mai pomenite, ce le-a născocit în grabă. A pretins adecă, că nu consună textul cererei de permisiune cu textul tipărit al invitărei în ce privește distribuirea venitului curat, și că în invitare nu se arată, deă din suma venitului nu se va da cumva și ceva în folosul particular al unor membri ai reuniunei. În fine, ca sê puă vîrf, dice, că caracterul *mur românesc* al petrecerei ar putê sê ațite la demonstrațiuni pe locuitorii maghiari din comună etc.

Așa n'a rêmas nici Românilor întruniți la Sanislău, decât a protesta la ministeriul de interne contra volniciei solgăbirăesci.

Petrecere română oprită.

Lui „Budapesti Hirlap“ i se scrie din Baia-mare, că petrecerea arangiată de cătră tinerii români unversitari și academici, ce avea sê se țină acolo mâne, în Dumineca de 12 August st. n., a fost oprită de cătră primăria orașenescă.

Eță cauzele, pentru cari Ungurii din Baia-mare pretind, că ar fi fost constrinși sê oprescă petrecerea tinerimei române din comitatele Sêlagiu, Sătmar și Solnoc-Dobăca. Noi le vom esamina la alt loc, ca sê arătăm, că acestea sunt tot numai nisece apucături ticăloșe ale șovinistilor fanatici, cu scop de a împedeca întrunirea societății române chiar și la un bal.

Decisiunea magistratului orașenesc cuprinde, după cum spune fôia amintita maghiară șovinistă, între altele următoarele:

„Magistratul nu permite ținerea petrecerei cu joc, ce s'a cerut, de-ôrece tonul demonstrativ de naționalitate al invitărilor la serata cu dans, edate numai în limba *calahă*, *schimosirea tendințosi a numelor și adreselor oficiale*, cu drept a *deșteptat o mare turburare în simul patrioticei societăți a acestui oraș unguresc*, încât în ziua petrecerei cu dans *ușor ar putê sê fâ turburată armonia pacificei conveniri printr'o contra-demonstrațiã cu urmări mai serioșe*.

Din cauza acêsta autoritatea cu atât mai puțin nu pôte lua asupra-și răspunderea, fiindcă arangiatorii sunt cu totul necunoscui înaintea autorității orașenesci, nu sunt locuitori din Baia-mare și chiar și patronul petrecerei (d. Pop de Băscu — Trad.) numai într'u atâta este cunoscut, intru cât a fost condamnat la pedepsă mai îndelungată în temniță de stat pentru demonstrații de naționalitate.

În astfel de împrejurări autoritățile orașenesci n'au nici o garanță, că proiectata petrecere cu joc nu va degenera într'o demonstrațiã de naționalitate îndreptată în contra ideri de stat maghiar.

„Bud. Hir.“ spune, că arangiatorii petrecerei vor cere prin telegraf dela ministrul de interne, sê concedă ținerea petrecerei.

Proclamația lui Victor Emanuel.

Vineria trecută noul Rege al Italiei, Victor Emanuel III, a dat o proclamațiã cătră poporul italian. Din cuprinsul proclamației reiese strălucit iubirea și devotamentul cel mai curat al tinerului Rege pentru țera și națiunea sa. Victor Emanuel III promite sêrbătorește, că el va sê mîrgă cu poporul și stêna lui

vită ce-i mai rêmăsese, în urma atâtor despoieri nesfîrșite. Vinăriciul, care până la C. Ipsilante se plătise 5 bani la vadră, Grecii îl suiseră la 120 la vadră, sumă mare pe acele vremuri. „Și nu putea ticăloșii de țeran“, ne dice un scriitor neiscălit*) de pe la începutul vécului acestuia, „a se plăti de vinăriciul nici ori tot vinul ce avea, ci se băga prin pușcării, până ce-și vindea din ce mai avea și se plătea, ér care nu avea alt-ceva, își vindea vișôrele și de abia se isprăvia de tirănia boierilor vinăriceri“.

Intru împlinirea acestor jafuri, Grecii nu se dedeau în lături dela nici un mijloc, fie cât de crud, fie cât de sêlbatic. Mai fioroși decât pahonții și bașbuzucii de tristă aducere aminte, ei tăiau în carne viă și nici o schingiuire nu li-se părea prea grônica. Așa vătășii de plauri și zapoii și toți stringătorii de biruri, ca sê nu vorbesc decât de slujbașii cei mici, pentru ca sê scotă dările dela sêrmanii locuitori, mai

vêrtos în părțile de peste Olt, „fi chinuia ca tâlharii pe cei dajnici, pe unii bătându-i, pe alții ținându-i desculți pe gheață în vreme de iernă, ér alți cațaoi își rideau de dênșii, suindu-i în câte-un del și băgându-i în buți góle, îi slobođia de vale“. Ca o cétă de lupi flămânđi, ei se aruncau asupra bietului țeran, îl jefuiau de tot ce avea, lăsându-l gol-pușcă dimpreună cu copiii, cari se uitau cu jale la chinurile părinților lor. De decî de ori pe an se pomenea Românul apucat de dăjdi, jefuit și schingiuit fără milă. Mulți lăsau și pămînt și casă în voia întemplării și fugeau de se ascundeau prin munți și păduri, ca sê scape de urgia ce-i aștepta la ori-ce minut.

Dër țeranul n'a fost singurul, care îndura neomeniile acestor cete nemilôșe. Purtarea lor față cu tagma preoțescă n'a fost mai omenășă, mai ales cu clasa de jos a clerului alcătuită de Români, de vreme ce clasa de sus era alcătuită de Greci, căci gradele ierarchiei se vindeau pe bani și se preferau Grecii. Așa un mitropolit grec dela 1813, ne spune un scriitor*), cumpă-

rase scaunul cu 750,000 lei și se fălia, că are sê scotă însutit tot ce a dat, storcînd mitropolia până ce nu va mai rêmânê umeđelă într'ênsa și nici pêtără pe pêtără“. — „De veneau nisecai popi sê li-se jeluiască acestor veneticî de păsurile lor, în loc sê-i îndrepteze și sê-i mîngăe, îi puneau de curêța eșitorile și săpa în grădină nemăncăți, până ce găsea prilej de a scăpa; ér pe alții îi da în risul țiganilor bucătari și-i puneau de toca cu cuțitul la făină ca la carne, dicînd că este trebuincioșă pentru perișôre părintelui episcop, care era grec“.

Patimile lor dobitoceșe nu se săturau cu aceste nemernicii; pentru ei până și cele sfinte erau lucruri de necinstit. Afară că întregul și grasul venit al mănăstirilor și eparchiilor trecea parte la muntele Atos, parte în pungile lor fără fund, ei pângăriau aceste aședămintे scoțându-le la mezat séu Măncându-le banii lăsați de ctitori. Bisericele însê-și erau prădate și pângărite. „Bande de Greci, cunoscute sub numele de zavergii, au desbrăcat bisericile de odórele sfinte, de icónele de argint și de aur

și de pietrele scumpe cu cari erau împoebite, au spurcat vasele sfintelor taine și au rêturnat sfintele prestóle. Până acolo a mers nelegiuirea lor, că o căpeteniă a lor prădând o biserică, și-a uns cismele cu sfântul mir și a căleat în picioare artoforul, în care figura trupul și sângele mântuitorului“.

Jaful și despoierea poporului muntê din partea acestor eteriști, mai ales, întres ori-ce măsură. „Drumurile“ ne spune „Drăghici“ se împănau cu eteriști, colindând satele după cai, arme și hrană, ce strîngeau de pe la locuitori, încât nu sciau ômenii în țera lor unde s'ar adăposti ca sê scape de prădăciunii și de primejdia vieței“. Tóte isvórele timpului, de altminteri, se întrec a arăta jefuirea cumplită a țeranului și a poporului de jos din partea acestor órde de vagabonđi și ômeni fără căpêtăiu. Nu numai atentate la avere erau făptuite de aceste bande sêlbaticе: la cea mai mică împotrivire loviau de mórte. Când se imbătău, ucideau pentru a-și desmórți mânila. Un adevérat biciu al lui Dumnezeu se abătuse peste țéră, și cum ne spune un scriitor de pe acea vreme, suferințele Români

*) Acest citat, ca și toate celelalte atribuite scriitorului anonim sunt extrase dintr'un manuscris inedit publicat în Revista de arheologie și d-lui Tocilescu.

*) Veđi „Scrisórea Munteanului ca răspuns la scrisórea Moldoveanului“ publicată în revista

„Biserica ortodoxă română“, an. XIII. 1889—90, p. 417 și următoarele.

conducătoare va fi pilda, ce i-a dat'o bunicul și tatăl său, scutind libertatea și apărând monarchia. Eță părțile mai principale din proclamația :

La început spune cum al doilea Rege al Italiei, bun și virtuos, a cădut victima unei crime gróznice în mijlocul unei serbări populare, și regretă adénc, că nu i-a fost dat să priméscă ultima suflare a tatălui său, dér simte datoría de-a urma pozețele părintesci și de-a urma virtuțile lui de rege.

Dice mai departe Victor Emanuel III, că deși tatăl său Umberto nu mai este, sunt totuși instituțiunile, pe cari le-a păstrat cu lealitate în domnia sa de 22 ani și pe cari le-a făcut neclintite. Instituțiunile acestea sunt sânté prin tradițiunile casei domnitoare și prin dragostea fierbinte, ce uré poporul pentru ele; apărute cu putere și energiá în contra ori cărei înșelămint și siluirii, vor asigura prosperitatea și mărirea patriei.

Proclamația continuá și sfîrsece astfel :

„A fost gloria moșului meu de-a fi dat Italianilor *unitatea și independența*, ér gloria tatălui meu a fost de a-le fi *păstrat cu îngrijire*. Scopul domniei mele este însemnat de aceste *amintiri neperitóre*. Să mă întărescá dragostea poporului meu, ca să pot închina toate silințele mele de rege la *ocrotirea libertății și la apărarea monarchiei*, unite una și alta prin legături nedesfăcute cu interesele cele mai înalte ale patriei.

„Italiani! Aduceți prinosul vostru de lacrimi și de cinste sântei amintiri a Regelui Umberto, voi, care ați dovedit încă odată, că priviți doliul amar al casei mele ca doliu al vostru. Acéstă solidaritate de gândiri și de iubire a fost, va fi totdeauna apărarea cea mai sigurá a regalului meu, cea mai bună garanția a unității patriei, care se resumá în devisa superbá de *Roma intangibile*, simbol al mării și chezáșia de *integritate pentru Italia*. Acéstă este credința și ambițiunea mea de *celățin și de Rege*.

Proclamațiunea acéstă străbăntă, cum am đis, de cea mai sinceră iubire pentru popor — față de care domnitorii din casa de Savoia au manifestat tot-deuna interes și au adus jertfe nenumerate — a făcut pretutindenii nu numai în Italia, dér și în străinătate cea mai bună impresiune.

Starea lucrurilor în China.

Așa se pare, că încă de acum înainte au să urmeze în China lucruri mari. Au cređut puterile, că vor fi în stare să stingă focul, ce s'a aprins în China, decă vor trimite acolo câte-va mii de soldați și vor începe să amenințe prin discursuri și

prin note diplomatice. Dér s'au înșelat.

Vedem acum, că lucrurile se incurcă tot mai tare, așa de tare, încât Germania trimite pe unul din cei mai vestiți generali ai săi, contele *Waldsee*, ca să ia comanda supremă peste tóte trupele internaționale aflătóre adî în China și peste acele, cari se vor mai trimite. Greutățile internaționale ale cestiunei chineze s'ar păré învinse prin acéstă, rămâne însă marea întrebare: cum va succede marilor puteri să facă „rânduială” și „pace” în China?

Scirile mai noué vestesc, că trupele aliate, după-ce au bătut pe Chinesii la Tien-Cin, au plecat spre Peking. În drumul lor spre capitala chineză au avut la orașul *Peicang* (aprópe de Tien-Cin) o mare luptă cu Chinesii. Lî-au succes, ce-i drept, aliaților să respingă armata chineză dela *Peicang*, dér succesul acesta l'au plătit cu mari jertfe. Nu mai puțin decăt 1000 de soldați au cădut în lupta acéstă, parte fiind omoriți, parte răniți.

Scirea despre înaintarea aliaților spre Peking, i-a amărît și înfuriat nespus de mult pe Chinesii. Aceștia vędënd, că primejdia se apropie cu pași repeđi de ei, au reînceput éráși *asedierea ambasadelor din Peking*, așa că nici guvernul nu-i póte opri. Deja la 2 August guvernul chinez a dat un edict, provocând pe *ambasadori să prărsescă Pekingul* și sub scut sigur să mérgă la Tien-Cin, unde viața nu le va mai fi primejduită. Ambasadorii însă n'au primit sfatul acesta, bine sciind, că îndată, ce vor pune piciorul afară din Peking, ei sunt espuși furiei résbunătóre a résculaților și nu se pot încrede în scutul, ce li-l oferă guvernul chinez.

Se crede însă, că ambasadorii vor fi siliți totuși să priméscă oferta acesta, după-ce nu mai sunt acum în stare a-se împotrivi atacurilor résculaților.

La Paris a sosit o telegramă, ce a adresat'o ambasadorul frances *Pichon* din Peking guvernului frances, în care se đice între altele, că ambasadorii vor eși din Peking, decă vor fi duși de-acolo sub pază de trupe internaționale. Cu ambasadorii sunt 800 străini, între cari 200 femei și copii și 50 răniți, mai de parte peste 3000 creștini chinezii, toți primejduiți la fel cu ambasadorii. *Pază chineză*, đice *Pichon*, *la nici o întémpare n'am puté primi*.

care istoria noastră e plină, au fost în tóte timpurile, în ochii străinilor, o dovadă de ceea ce póte Românul în vremile-i de însuflețire națională. Ce împiedecase în totdeuna pe Turci de a pface țera noastră în pašalic, decă nu frica de a aduce pe Români la desnádejduire?...

Simțea poporul, că vremea résculării bătuse de astă-dată, căci un véc de suferințe și de amaruri îi apăsa pe umeri. Prea își bătuse joc de densul asupritorii săi, prea îi călcaseră în picidre mándria-i națională, fără a se gândi, că ori-ce mișelă își are sfîrșitul ei odată! El ar mai fi răbdat póte împilările revoltătóre ale acestui element neomenos, decă acest element însuși n'ar fi grăbit printr'o întémpare hotărítóre izbucnirea obștéseá a sufletelor, atáta vreme înabușite și ținute în lanțuri de fier.

Cupriși de náprasnice visuri de ne-aterneare pentru țera lor, ei, cari necinsteau și pángăriau sfințele libertăți ale unui popor, din a cărui sudóre se hrăneau cu atáta lácomia, ridicaseră stégul revoltei în țera românéseá, ca și cum ar fi fost a lor. Eterria séu zavera, séu încă bájenia séu resmerița, a fost lovitura de mórte, pe care

Din *Shanghai* se anunță, că de când trupele aliate au început marșul lor spre Peking, o *panică estraordinară domnesce în Peking*. Ómenii împératului *Kvang-Su* se înceraá đilnic cu ómenii principelui *Tuan*. Impératul vré să propună pacea, ca să apere capitala de návala străinilor. *In jur de Peking stau gata de luptă 100,000 armată chineză*.

Intr'aceea marile puteri fac pregătiri însemnate. Germania va mai trimite în China 20,000 de soldați din tóte armele. Rusia a trimis trupe și mai număróse, al căror număr atinge cifra de 60,000. Tot așa și Francia și America și Japonia. Numai Anglia este silită, din cauza résbouiului din Africa, a-se restringe la un mic contingent de trupe.

Afacerea „Ofen-Pesth.”

Cetitorii noștri ocunosc istoricul acestei afaceri, care a făcut atáta sánge réu la șovinistii perionato-maghiari. Sciú, între altele și aceea, că „patrioții” șovinisti dela magistratul din Budapesta au fost adresat ministrului unguresc de comerțiú rugarea, să dea oficiilor postale ordin de-a refusa înmânarea scrisorilor venite din Viena pe adresa „Ofen-Pesth” și a-le retrimite *din oficiu* la locul unde au fost predate.

Ministrul Hegedüs însă nu li-a implinit pofta acéstă și li-a răspuns, că nu și nu. Poșta fiind o instituția în serviciul publicului, nu póte să facă prostia de-a nu împărți fiá-cărúia scrisorile, ce i-se trimit, viná ele pe ori-ce nume. N'o póte face acéstă mai ales *din oficiu*, cum cereau șovinistii, căci dóră poșta n'are chemarea de-a face politicá. E însă tréba adresatului, decă vré să priméscă scrisóra pe al cărei plic stá scris „Ofen-Pesth” și nu „Budapest”.

Réspunsul ministrului, tocmai pentru-cá a venit dela el, i-a pișcat simțitor pe colțaii șovinisti. Și mai mult însă îi ustură acum împrejurarea, că primária din Viena s'a ocupat de nou cu afacerea asta superációasă, adecă cu numirea pe nemțesce a capitalei lor. S'a întémpat, că cei din Budapesta au retrimis la Viena un act neresolvat numai pentru-cá era adresat la „Ofen-Pesth”. Asta a dat prilej senatului primariei din Viena de-a reveni éráși asupra afacerii, aducénd decisiunea urmátóre:

„Numirea „Ofen-Pesth” nu e voluioá, ci e numirea istoricá a orașelor acum unite *Ofen* și *Pesth*, pe când numele „Budapest” se întrebunțéază numai de câte va decénii. Multe orașe, cari au însemnătate mare culturală și istoricá, diferitele națiuni culturale le numesc *în limba lor*. Magistratele și alte autorități ale acestora și alte orașe de însemnătate culturală primesc și resólvă fără nici o obiecțiune scrisetele, în cari

și-au dat'o ei inșiși, a fost biletul lor de înmorméntare pe páméntul țerei noastre. Fricoși și lași ca întot-deuna, ei voiau să umplă cu sánge întréga țera, luptând în dosul unui paravan viu, care era spatele poporului român. Dér Românul nu mai voia să slujescá de pavéza unor miși, cari îi stórseră până și méduva din óse, nici să se arunce orbesce în calea Turcilor, ca să și verse apoi nécasul asupra lui. Și apoi, de ce să se lupte pentru eteriá, pentru acéstă nápaste, care îl adusesse la sapá de lemn? Și de ce să și verse sángele, ce-i mai rămásese, pentru o causá tálhárescă? căci cum ne spune un frances, *Laurençon*, „acéstă pretinsá luptă nu era decăt un motiv, prin care să coloreze rápirile și hoțiile”.

Fățá cu acéstă indoitá nenorocire, un singur gând înflăcárase pe toți, gândul de a se scutura cu ori-ce preț de jugul neomenos, ce apăsa peste ei, și, că vor cădea cu toți, de nu se vor împotrivi odată pentru tot-deuna elementului asupritor. Sángele réscólei fierbea în inimile tuturor. Lipsi însă sufletul, care să dea viață acestei mișcări, lipsea omul, care pus în fruntea ei,

orașul respectiv e numit în limba străină. Atitudinea contrară a magistratului órecărui oraș póte fi privită și ca o nerescutare a însemnătății culturale și istorice a orașului propriu; mai departe magistratul orașului „Ofen-Pesth” și el însuși numesce residența și capitala imperială Viena cu numirea „*Bécs*”, nepriceput pe întreg rotogolul páméntului. Prin urmare magistratul capitalei și residenței imperiale, trece la ordinea đilei peste scripta magistratului din „Ofen-Pesth”, dto 12 Iulie a. c., susținéndu-și concludul din 21 Iunie 1900, prin care față cu magistratul se indicase a fi de dorit întrebunțarea numirii „*Ofen-Pesth*”.

Rămâne așa-dér cum a fost. Vienesii vor scrie și mai departe „Ofen-Pesth” și nu „Budapest” spre mai marea ciudá și máhnire a „patrioților” din — Judapesta.

Căsétoria Regelui Serbiei.

Dumineca trecutá s'a serbat în Belgrad cununia Regelui Alexandru al Serbiei cu d-na Draga Mașin. Timpul era fórte frumos. Se adunaseră peste 30,000 de ómeni din tótá țera, ca să ia parte la acéstă festivitate.

Cortegiul de nuntá a pornit pe la 10 óre diminéța. Regele a mers la casa miresei pe la 10½ într'o trásurá cu patru cai. Aici se aflau deja nașii, d-l Manzuoroff, însărcinatul de afaceri al Rusiei, care reprezenta pe Țarul Nicolae, și presidentialul Skupștinei (dietei) Nestorovicof, al doilea naș. Mai era cu ei și trimisul special al Francei, d-l Marchand, apoi oficerii de onóre, rudele Regelui și ale miresei.

Câte-va minute după sosirea Regelui, cortegiul se puse în mișcare, fiind anunțat cu o salvá de 101 tunuri. Înainte mergea un escadron al gardei regale, apoi venia trásura regalá cu Regele și mireșa sa. Regele era în uniformá de general și purta ordínul rusesc „St. Lazar” și marea cruce a ordinului Milos cel mare. Mireșa sa în hainá albá purta la gát un colier strălucit de stele de diamant, ce i-l'a făcut cadou de nuntá Regele, ér pe cap avea o diamemá în briliante.

Ca de obicei la cununii, lumea a fost curiosá să vadá mireșa, alésa inimei Regelui, pe Draga Mașin, care a intrat în bisericá ca simplá véduvá a unui inginer, și a páráșit-o ca Majestate, ca Regina și dómna Serbiei.

Eță cum o descrie un raportor, care a fost de față:

Draga Mașin are un pér închis, dér nu tocmai negru, pronunțat; mai bine să póte đice, că e de colóre castaniá închisá. Statura ei e elegantá, nu prea mare. În fața ei puțin palidá cu trásuri fine strălucesc doi ochi negri scíteitorii. Gura și nasul sunt frumos proporționate. Pe față se póte observa urmele unei oboseli din cauza iritațiunilor đilelor din urmá.

lor din partea Grecilor péna nu le póte descrie!⁴

„Care ném de ómeni sub ceriu”, se întrebá cu durere același scriitor, „e atât de strimtorat și împilat ca ticáloșii de Români? Care altá stápanire se arată cátrá supușii ei așa de asprá și de silnicá, decăt ómnia grécá și ómenii ei? Sopotesc, cá apa Oltului și a Jiului când vin mari nu potopesc din pricina ploilor, ci de mulțimea lacrimelor, ce se varsá din ochii ticáloșilor Români!”

Din pricina tuturor acestor réntăți, ideea de *grec*, în ochii poporului român, se amestecase cu cea de jaf și hoție: pentru el, Greul nu era om, ci mai curénd o fiară sélbaticá, în ale cărei ghiare trebuia să cadá prada, mai curénd séu mai tárdju. Poporul rábda tóte asupririle acestui element străin și dușman, deși pieptul séu sváceia cu putere, deși sángele îi clocotea în vine și întréga-i fáptură striga résbunare. Românul e din fire bun, îndurátor și îndelung rábdător, căci el mult a avut să îndure dealungul lungei sale vieți; vai însă de acela, care îi împinge cuțitul până 'n os! Gloríosele résbunări asupra Turcilor, de

s'o intrupeze tot-deodată. Deja un ispravnic din județul Némțu, anume spátarul Sturza, îndemná pe locuitorii din ocármuirea lui a se réscula împotriva Grecilor, împotriva „acestor făcétorii de rele, cari sub cuvânt de a-și aduce în slobozenia patria lor, ne-au robit pe noi, pricinuind în tótá starea ne-numérate rele și pátimiri, cu felurii de silnicii și prádaciunii, jafuri și cruđimi, încât spaima cuprinđénd pe toți, s'au spart sate, térguri și ținuturi întregi și număr nenumérat de ómeni s'au impráștiat, lásând și case și averi; cu un cuvânt țera întréga s'a hrentuit; până și cei mai întâi boierii, rađimul țerei și párinții a tótá obștia au fost siliți a se impráștia”. Și într'un cuvânt de însuflețire patrioticá, el strigá poporului român: „Inarmați brațul vostru, dela cel mai mic începénd, cu ori-ce fel de arme aveți: pușcă, cóasă, lance, topor și să mergem unde ne vom întâlni cu alți simpatrioți și să isgonim numai decăt pe tálharii aceștia de pe páméntul nostru.”*)

Pe când în Moldova lucra cu atátá

*) Veđi Th. Codrescu, *Uricariul XV*, p. 254 ap. Xenopol.

Regele, care era bine dispus, încurajă pe mireasa sa și cu pași siguri înainte în biserică până înaintea uși iconostasului, unde îi conduse Metropolitul. D-na Draga Mașin era într-o haină albă de mătăasă, cu dantele peste ea; trena ei o purtau două fete în costum național sârbesc. De-adrepta pe haina miresei strălucea un șir de diamant. Regele era în uniformă de general. Atât mirele, cât și mireasa nu purtau mânuși.

Când noua păreche se afla sub baldachin, corul întonă un cântec, cu care se începuse ceremonialul. Regele se întreținea viu cu mireasa, ținându-i gîngăș mîna. La spatele miresei se afla presidentul Skupștinei, Simeon Nestorovici, er însărcinatul de afaceri rusec Monzuroff, reprezentantul Țarului, — ea nași la spatele mirelei. Un preot aduse patru lumicări mari de cîră împodobite cu flori și panglici frumoase, dându-le mirilor și nașilor. Metropolitul a făcut mirilor cruce cu inelele, apoi au urmat întrebările obișnuite. Li-a pus mirilor cununile pe cap; Regelui însă nu voia să i stea drept coróna, mireasa atunci și-a ridicat mîna apăsându-i-o pe cap. După câte-va rugăciuni cununile au fost luate jos și ceremonialul s'a sfîrșit. Draga Mașin deveni Regina Draghina.

După acesta Regele și Regina urcară tronul și metropolitul le-a ținut o cuvîntare, apoi au urmat felicitările.

SCRIRILE DILEI

— 29 Iulie v.

Luptă între studenții români și unguri la Paris. În Paris s'a deschis zilele trecute congresul internațional studențesc. Foile ungurești dau alarma, că în congres reprezentanții studenților academici români au început lupta contra studenților maghiari. Cum adevărat? La alegerea vicepreședintelui Români au început să atace din toate puterile pe Unguri, și au pretins ca și studenților de naționalitate română să li-se dea dreptul a-și alege un vicepreședinte. La pretensiunea aceasta s'au ridicat „egyetem-halgatái” maghiari și au protestat, că nu și nu! Dăr lucru naibii. Foile jidovesci din Pesta vrău să facă pe cei smintiți și găgăuți ai lor să credă, că președintele congresului ar fi amenințat pe studenții români să se astîmpere, că de unde nu „li va da afară din Congres”. — De bună seamă avem de a face și aici cu vr'o scornitură jidano-maghiară. Vom vedea, în fine, decă cei dela conducerea congresului vor fi atât de strînși la inimă să facă după dorința sălbatică a peroiunților și papricaiților, ori că vor face dreptate și vor lăsa pe „halgatái” unguri să umfle din buze.

Marile turburări antisemite din Odessa. Diarele germane primesc din Odesa următoarea scoire venită din izvor oficial, cu data de 24 Iulie: Sunt trei zile de când în oraș continuă să se petreacă grave neo-

rândueli. Ele au început Dumineca trecută prin spargerea ferestrelor zaraflilor și au urmat cu devastarea prăvăliilor Evreilor. Noaptea au fost distruse toate aceste prăvălii. Luni turburătorii au pătruns chiar în centrul orașului. La toate magazinele; ale căror perdele de fer nu au putut fi lăsate în jos, s'au spart toate ferestrele și ușile. Nici măcar o singură lampă de dinaintea prăvăliilor n'a fost lăsată neatinsă. În ziua de 24 toate prăvăliile au fost închise. Noaptea au început nouă turburări prin mahalale. Foile rusesci nu spun nimic despre cauzele turburărilor, dăr e mai mult decăt probabil, că exploatarea evrească a fost cauza de căpetenie a lor, mai cu seamă că se știe astăzi, că demonstrații au fost lucrători. După datele oficiale publicate în diarul „Odeeskaia Viedomosti” s'au făcut nu mai puțin de 1041 de arestări.

În urma atentatului dela Monza și Italianii, cari trăesc în mari depărțări de patria lor, și-au manifestat în număr mare doliul pentru mórtea bunului lor Rege Umberto. Mulți au adresat condolențele lor la consulatul general italian din țările unde trăesc. Între aceștia, precum aflăm, a fost unul dintre cei dintâi și d-l Mazzuchi arhitect în Brașov, care se află acum la Borsec. Consulatul general italian din Budapesta i-a răspuns imediat în numele guvernului regal mulțumindu-i via pentru patriotică participare la marele doliu național.

Curs de cântări. Un curs complementar de cântări bisericești se va deschide în Orăștia la 1 August a. o. st. v. La acest curs, spune „Tel. Rom.”, va participa și d-l profesor seminarial Timoteiu Popoviciu, ca delegat din partea P. V. Consistoriu arhidiececan, pentru a face studii asupra cântărilor noastre bisericești și a culege materialul necesar în scopul precisării și fixării acestora pe note.

Noul ministru rusec de externe. Din Petersburg vine scoirea, că Țarul a numit pe contele Vladimir Nicolaevici Lamsdorff ministru al afacerilor externe în locul decedatului Muraviev. Contele Lamsdorff stă mai bine de 30 ani în serviciul diplomației rusești.

Complotul bulgar. Cercetările cu privire la complotul bulgăresc continuă cu activitate. Eri d-l judecător de instrucție a făcut o descindere la „Splendid Hotel”, unde șede un Bulgar, care ar fi avut relațiuni strînse cu unii din Bulgarii din Ploesci bănuți de uneltiri politice. Căt despre Dumitroff, asasinul lui Mihăileanu continuă să dea detalii asupra comitetelor revoluționare din Bulgaria și asupra șefului lor Sarafoff. Din ordinul judecătorului de instrucție a mai fost arestat aseră și cărciumarul bulgar Dobre, în prăvălia căruia Bulgarii țin dese conciliabule. Judele instructor a descoperit mai multe lucruri importante. Ministrul justiției D. Măiorescu e ținut în curent cu mersul justiei.

energiă spătarul Sturza pentru desrobirea nămului său, o veste năprasnică se lăți în județele de peste Olt și de aci în întreaga țară, „că în Gorj s'a sculat un anume Tudor Slugerul, dis și Vladimirescu,**) ce fusese vâtaf de plaiu, că au adunat pandurime și ômeni de pe acolo, toți căți erau necăjiți și asupriți de slujbașii greci și, că a invitat pe toți a se scula, cu mic cu mare, asupra împilătorilor, dîcînd, că dela densii li-se trage sêrăcia și ticăloșia”. La aușul acestei vești, o rață de scăpare luci în toate inimile românești, și pentru întăia ôră pôte, după un véc de chiuuri și dureri, a tresăltat de bucurie întreaga românie. Căci poporul vedea în Tudor un mântuitor al său și numele lui fû binecuvîntat de toate buzele. Pătruns în adencul sufletului de grôza ce-i însufia trista stare a țării,

** Tudor Vladimirescu fiul lui Constantin, poreclit Ursu, născut în comuna Vladimir, județul Gorjii între 1770—1780. Tocilescu, Ist. Rom. și Xenopol Ist. Rom., Vol. V, p. 464. Moșii să numia Mitrofen ieromonach și Poecandra. Aricescu, Ist. revoluției dela 1821 pag. 14.

(Va urma).

un scriitor neiscălit de pe acea vreme, vădă ca și poporul, în răscolă lui Tudor „o răsunare a cerului, urgia lui Dumnezeu asupra rēutăței omenești” și cu drept cuvînt strigă către Dumnezeu: „Dômne, Dômne! caută din ceriu și vești și cercetează nēmul nostru și-l izbăvesce de robia viclenilor și uritorilor de ômeni venetici“.*)

Tudor era într'adevăr omul ce le trebuia ca să-i scuture de suferințele ce îndurau, el avea toate însușirile unui adevărat revoluționar: o voință de fier, un plan hotărît, neștrămutat, precum și o încredere ôrbă în reușita misiunii sale. Nici o putere din lume nu l'ar fi putut abate dela densa; el îi se dăduse cu trup și cu suflet și numai mórtea era în stare să-i zădărnicescă planul său de scuturare.

*) Vești art. căt din „Revista” Tocilescu.

Viriliști jidanî la Arad. Căt de mult s'au îmbogațit Jidanii prin orașele ungurești se pôte vedea și din lista mai nouă a viriliștilor, după care în orașul Arad de exemplu se află nu mai puțin de 39 Jidanî viriliști, deși suma minimală a dărei, ce trebu- să plătescă un virilișt, este acolo 1028 cor. Primul între viriliștii dela Arad este un Jidan cu dare de 7009 cor., ceilalți 4, cari urmăză după el, sunt de asemenea jidanî. — Tot astfel în orașul Győr acupă loc printre viriliști 18 Jidanî. „Cine nu vede nici acum, că în această patriă jidovimea ocupă teren și puterea ei de stăpînire se estinde, este sêu orb, sêu surd” — esclamă o fôia budapestană.

În Deș este convocată pe ziua de 14 Aug. n. din partea d-lui Dr. T. Mihali, avocat, adunarea pentru organizarea despărțimîntului „Solnoc Dobăca” al „Asociațiunii”.

Asigurări mari. Răposatul duce de Saxon-Coburg-Gotha a fost asigurat la mai multe societăți cu 6 milioane mărci. De curend răposatul rege al Italiei Umberto încă a fost asigurat cu sume fôrte mari, și în urma morții lui tragice societățile de asigurare vor avé perderi simțite, avênd să plătescă sume considerabile reginei Margareta. Regina Angliei, Victoria, prin constituția sa sănătoasă a devenit o adevărată comoră pentru societățile de asigurare. Prințul de Wales, de asemenea e asigurat cu mari sume. Printre cei asigurați cu sume mai mari se numără și bogătanul Peavey, care este asigurat la o societate americană cu 4 milioane dolari și plătesce până la mórtea sa pe an un premiu de 193,400 cor.

Scire despre Andrée. Din Stockholm se telegrafază, că consulul american de acolo a primit dela un American, care trăesc în Cleveland scoirea, că în 13 Iulie s'a aflat o scrisore în limba germană iscălită de exploratorii la polul nordic Andrée. În scrisoarea acesta se spune, că Andrée trăesc, dăr se află într'o stare fôrte grea și are lipsă de ajutor grabnic. Scoirea acesta și-a făcut acum ochul prin lumea intrégă, dăr nu i-se dă nici un credemînt și e privită ca o simplă scornitură.

Atacăți de ursică. Din Bistrița se scrie, că în Buducul-român o ursică cu doi pui fiind atacată de un copil de păstor, ursică pentru a și apêra puii s'a aruncat asupra copilului și trântindu-l jos i-a tras pielea de pe cap. Copilul a trebuit dus la medic, ca să i așede înapoi pielea și să i-o cósă. În aceeași zi ursică a atacat și pe un om din comuna Ardăn.

Cununia. Măne, Dumineca în 12 Aug. n., se va cununa în biserică S-tei Treimi de pe Tocile d-l învățator Demetriu Marcea cu d-ra Elena V. Baboie. Cununia va fi la ôrele 5 d. a.

Vênătoare mare. De ôre-ce în Poiana miștreții (porcii săibaecî) au făcut mari pagube, societatea vênătorilor din Brașov face o vênătoare mare de miștreți. Locul de întîlnire este „Fântâna călugărului” măne la 5 ôre dimineața.

Concert. Măne, Duminecă, musica orașenescă va cânta la hotel „Pomul verde”, c'un program fôrte bogat, între cari și următorele piese: Buri în taberă, mare fantasiă din opera Herodias, „Salonul automat”, Hora Sinaiei etc. Inceputul la 8 ôre sêra. Intrarea 60 bani.

La Canada. Gherman Rosenstein, ceasornicar giuvaergiu în strada Uirei din Craiova a dispărut împreună cu familia sa, vîndînd înaintea plecării sale toate lucrurile casnice la hala de vechituri. Cēsornicele și alte mărfuri, ce mai avea, reprezentau o mare valoare. Se vorbește, că le-ar fi vîndut ceasornicarului Schuller. Dispărutul a lăsat păgubași pe mulți creditori ai săi, între cari mai mulți fabricanți. Autoritățile cercetează înzadar, căci se dîce că dispărutul ar fi luat drumul spre Canada. Proprietarul casei, undeja stat Gherman, cere autorisația tribunalei pentru deschiderea prăvăliei, spre a constata, ce lipsesc. Adevărată pungășiă evrească.

Emigrările în lunle.

Organul oficios statistic (Statistikai Havi Közlemenyek), ce apare în editura oficiului statistic central reg. ung., publică datele privitoare la numărul emigranților din Ungaria pe luna lui Iunie n. c. După această statistică, s'au dat în luna amintită din Ungaria 9113 pașapôrte pentru străinătate. Proprietarii acestor pașapôrte au avut cu ei și 671 sofi de călătorî. Cele mai multe pașapôrte s'au dat în comitatul Zemplienului, anume 1303; în al Brașovului 735, Ciuc 635, Șarocș 606, Sibiu 557, Treiscauna 490, Bacș-Bodrog 353, Scepuș 345, Ung 341, Têrnava-mare 303, Abani Torna 249, Bereg 197, Torontal 176, Maramurăș 162, Făgăraș 142, Saboleiș 123, Gômör 112, Caraș-Severin 108, Odorheiș 104, Tolna 96, Tencin 93.

Cea mai mare parte dintre pașapôrte au fost date pentru America (3573), pentru alte state europene 2768, pentru România 2675, ér pentru Rusia 86.

Față cu aceste cifre o fôia budapestană face următorele constatări:

Anul trecut sporul poporațiunii din Ungaria a fost 221.831 sufete, ér al emigranților 109.719.

În prima jumătate a anului trecut au emigrat 57.968, ér în primăvara anului curent 74.581, va să dîce emigrările s'au sporit cu 29%. Așa-dêr pe cînd în prima jumătate a anului trecut sporul poporațiunii a fost împuținat prin emigrări cu 49%, de atunci în anul curent s'a împuținat cu 66%.

Mai ales în Aprilie și Maiu au sporit emigrările. Astfel în Aprilie față cu o înmulțirea de 13.748 s'a ivit un scădemînt prin emigrări de 11.759 casuri. În Maiu creșterea a fost de 13.748, emigrările 11.569. Va să dîce în cazul dintâi 85,5, în al doilea 74,5%.

În amintirea unui dascăl.

Cu multă întristare am primit din patria mea, Bucovina, scoirea, că unul dintre cei mai vrednici și meritați dascăli din Bucovina, Dimitrie Cernăușan, a murit. El a fost fiul unui gospodar din comuna Costăna, districtul Suceavei în Bucovina și s'a născut în 1830.

El a terminat 4 cl. norm. în Suceava, apoi a mers la Cernăuți de a învățat 3 ani școlă cantorală, ér după absolvirea ei a a fost numit cantor în comuna născerii sale Costăna, unde petrecu 5 ani. În zelum său de-a face un pas mai înainte s'a dus érași la Cernăuți, unde făcu studiul pedagogic (preparandia), pe care după 2 ani l'a absolvat cu succes lăudabil (1858). După aceea a fost numit învățator în comuna română-germană Ilișeșci districtul Homorului, unde în decurs de 5 ani și-a câștigat multe merite prin sîrguința sa și prin creșterea bună și în spirit românesc date învățăceilor săi, din cari au eșit mulți preoți, funcționari, învățatori etc. În 1864 primi postul de cantor la biserică catedrală din Cernăuți, devenind tot-odată și învățator pentru cîntarea română și tipicon la școlă cantorală și la facultatea teologică, în care calitate lucră cu mult zel până la sfîrșitul vietii. În anul 1874 fû chirotonit ca lector de mitropolitul I. Bendela, creșcînd pentru biserică noastră un număr respectabil de cantori demni de starea și chiămarea lor.

El a contribuit mult pentru înaintarea lumii în sîmul poporului român bucovinean și mulți, la îndemnul său, au urmat alte studii, ajungînd a fi ômeni deștepți și cu poziția frumoasă în societate. Cernăușan a fost și un sprijinitor sincer al societății cantorilor români „Lumina”. Ca fost elev al lui îi dîce cu recunoștință: Fia-ți țêrēna ușoră și memoria binecuvîntată, bunule dascăl!

Brașov, August 1900.

V. Lăzăreanu.

Krummacher: Recompensele în școala populară nu sunt de nici o treabă, ba sunt stricătioase, sunt un lucru păgân. Deșteptă, nutresc și încălțesc deșertăciunea și ambițiunea și excită iubirea nemăsurată de onoare (filotimia).

Zerrenner: Dacă sunt și recompensele o medicină plăcută, ele tot medicină rămân și ast-fel sunt stricătioase, decât copilul e sănătos; — ele conturbă tot-déuna dezvoltarea naturală.

Overberg: Darurile nu trebuie să se numească răsplătă sau recompensă, ci să se dea sub numele de amintire (suvenire), când ele nu mai pot strica, ci numai folosi.

Demeter: Cea mai bună recompensă, fără recompensă, e aceea, ca școlarul să se deprindă a face binele din datorie și din iubire cătră bine.

Lindner: Așa numitele premii anuale ca recompense nu pot fi justificate.

Herbart: Lucrul de căpeteniă este, să nu nutrești artificial nici o ambițiune, dăr nici să nu înădușești sentimentul de onoare natural și adevărat. Recompensele artificiale devin fără voie înșelătoare și scot pe băiatul, în deosebi pe tânărul, afară din sfera, în care trebuie să stăe tot-déuna.

Din părerile acestor pedagogi și ale altora mulți se vede, că cu hotărîre nu se pronunță nici unul pentru recompense și în special pentru premii, ci mai toți sunt cu cea mai mare rezervă și pe lângă mult scrupul și precauțiune, ca nu cumva prin ele, voind a face bine, mai mult să stricăm. Ba alții sciind, că și educatorii sunt omeni și rămân tot-déuna omeni în raporturile stricătioase de ași ale culturii sociale și ușor pot greși în aplicarea recompenselor, de aceea s'au pronunțat în contra lor. Dăr și ceilalți tot din motivul acesta le susțin mai ales numai în clasele mai de jos, unde interesul de a face binele din îndemn propriu nu e destul de bine dezvoltat și, ca să-l poți îndemna pe copil la muncă pe calea binelui, trebuie să recurgi și la mijloce din afară, cărî înșe scad în raport indirect cu măsura, în care se dezvoltă în elev interesul de a face bine din îndemn propriu.

Așteptarea copilului de a fi aprobat și temerea de a fi reprobat de alții sunt sentimente, pe cărî avem să le păstrăm tot-déuna în el și să ne silim a-le cultiva cu îngrijire în folosul moralității lui. Aprobarea unui om serios și cum se cade e foarte scumpă pentru elev, pe când reprobarea e e rușine, care nu ar lua-o pentru lumea asta. Un învățător inteligent și devotat binelui tinerimii va sci, când are a aproba acțiunile elevului său și când are a-le reproba, ca să nu le inspire umblarea după glorie deșerte, ci să cultive simțul de onoare și îndemnul propriu de a face bine, ca să triumfeze binele asupra răului.

ECONOMIA.

Alimentele său hrana animalelor.

Din „Noțiunii de Economia Vitelor” de I. St. Fortună *)

Fânul de pe livețile firești. O bună livadă de fân trebuie să fie alcătuită din cât mai felurite ierburî și, care să facă parte cu $\frac{5}{10}$ din așa numitele graminee, cu $\frac{3}{10}$ său cu $\frac{1}{10}$ din leguminose și cu $\frac{1}{10}$ său de deosebite plante aromatice (mirositoare).

Fân se numește întâia cositură a unei liveți. A doua, a treia etc. cositură se numește otavă.

Fânul bun este verziu, nu se frânge când este strins în mână și are un miros

plăcut, aromatic, îmbătător. Când fânul are un miros mucigăit, său când nu miroasă de loc, atunci nu e bun.

Stricarea fânului se datorează său liveților jõe ori umede, său uscării neindustulătoare, său păstrării lui în clai rău făcute, ori în magazii în care plouă. Fânul de pe luncile unde au murit vite mari și mici de înșpinat, de dalac, de talan și alte bôle este primejdios. Fânul prea mult țînut la sóre, prea plouat, său care a fost înecat, nu are bune însușiri hrănitore; fânul plouat și înecat, este prea încărcat de pământ și animalele, mănându-l, înghit și mult praf, ceea-ce le dă bôle de stomac, de mațe, de bojogi, de ochi ș. a.

Fânul nou nu se mistue bine și mai ales cailor și boilor le produce durere de pântece.

Tocmai după o lună de țile dela cosit fânul este bun de mâncat. Fânul își păstrează bunele însușiri de hrană vreme de 18 luni; după vremea acesta, ajunge prăfos, uscat, bătos, fără gustul căutat de animale, și deci nu mai este așa de hrănit.

Fânul e o hrană minunată pentru vitele albe și foarte bună pentru cai. Fânul pôte îndestula parte din trebuințele calului, însă nu e îndestulător cu totul decât pentru caii, cărî nu muncesc, cum sunt caii hergheliilor; cailor de muncă le trebuie negreșit și grăunțe de ovês, de porumb său de orz. Fânul cel mai bun de pe livețile de deal se va păstra pentru cai; cel de pe luncile jõe se va da vitelor albe. Otava nu e bună decât pentru boi, vaci, oi și capre.

Fânul de pe livețile cultivate. În țerile străine apusene, unde pământurile s'au îngustat, pe o parte din pricina înmulțirii locuitorilor, ér pe de alta din pricina întinderii culturii bucatelor, livețile firești nu se mai găsesc aproape de loc, pentru-că dând prea puțin fân pentru hrana vitelor, a trebuit să fie înlocuite cu liveți cultivate adecă cu liveți semănate și udate prin mijlocirea omului.

Ierburile semănate pe asemenea liveți sunt plante leguminose ca: lucerna, trifoiul, mázerichea, lupinul ș. a.

Fânul de leguminose este gustos când s'a recoltat de pe un pământ vâros, și nu de pe un pământ nisipos său galben.

Bunătatea acestor fânuri atâră și de felul plantei și de timpul când s'a cosit.

Lucerna se cosesc de 3, de 4 și uneori chiar de 5 ori pe an.

Trifoiul este o bună hrană pentru boi și vaci.

Mázerichea, mătura, meiul, cosite la timp, sunt bune pentru hrana vitelor albe de muncă și a celor mature.

Din tôte plantele leguminose, numai lucerna se pôte da ca hrană calului de muncă. Să fim însă cu băgare de seamă și să le dăm lucernă amestecată cu pae; căci decât am da-o singură, caii vor ajunge molateci și vor căpeta deosebite bôle.

Fânul verde din ori-ce livadă semănată se pôte da tuturor animalelor fără deosebire, însă tot-déuna având grijă să le dăm câte puțin și amestecat cu pae său cu fân uscat, vechi, pentru a împiedeca umflarea stomacului.

Cu cât livețile cultivate vor fi mai îngrijite și mai întinse, cu atât vitele vor fi mai numeroase și de mai bun soi.

Pășunele. Hrănirea animalelor la pășune are și folose și neajunsuri.

Are folose, pentru-că ne scutesce de a ține mulți omeni, cărî să îngrijescă animalele în grajd; ne scutesce de a cheltui cu cositul, strinsul, uscatul, căratul, păstratul fânului și împărțirea lui prin grajduri; hrănirea la pășune are folos, că deprinde animalele cu schimbările vremii, apoi, că mare parte din liveți nu se pot cosi, ori pentru-că ierba prea crește mică, ori că aducerea fânului de pe acele liveți este cu neputință, din pricină, că nu e drum, ori că e drum rău, primejdios. Hrănirea la pășune mai are folosul, că vindecă pe animale de multe bôle vechi de piele, de bojogi, de pântece și de altele.

Hrănirea la pășune este însă păgubitoare pentru vacile de lapte, când pășunea este departe; căci pierd mult timp și multe puteri cu umbletul, ceea ce e în paguba

laptelui. Este păgubitoare și pentru animale de muncă, din pricină, că fiind obosite sunt silite să mai umble și pentru căutarea hranei; și apoi, ierba singură nu prea dă puteri vitelor de muncă, decât acestea nu mai pregustă și fân uscat, paie și grăunțe.

Singurele animale, care într'adevăr se folosesc cu prisosință din pășunarea bună, sunt oile, vitele de tamsalic și iepile însoțite de mánzii lor.

Pășunile jõe nu sunt sănătoșe, pe lângă că plantele care cresc pe ele sunt adesea otrăvitoare, dăr se mai găsesc acolo și o mulțime de ființe, care nu se véd cu ochiul și care nasc deosebite bôle, cum de pildă: cărcégul la oi, eșirea udului cu sânge la boi, dalacul (taulanul său armurarul) și alte bôle.

Tot de pe asemenea liveți capetă și oile gâlbéză.

Cele mai bune pășuni sunt cele de pe coline și cele de pe munți. Pășunele de pădure nu sunt hrănitore; ba chiar primejdiesc sănătatea animalelor. Acestea fiind lacome, pot mânca și muguri, din care pricină pot căpeta eșirea udului cu sânge.

Pârlogele și islazurile nouă sunt bune pentru viței. Islazurile de prin văi dau vitelor mai mult lapte. Islazurile de pe costișe sunt mai bune pentru boii de îngrășat.

Mai înainte de a se duce animalele la pășune, li-se va da fân uscat, pentru a înlătura pericolele pășunării ierbei înurrate. Animalele apoi vor fi duse la pășune, unde iarba este mai mare, pentru ca să nu obosescă prea mult cu migălitul ei.

Pe timp prea călduros său prea friguros se vor ține în grajduri. Dacă le apucă ploii prea mari și prea reci la câmp animalele vor fi aduse la grajd, șterse, frecate cu paie și acoperite, decât se pôte. Iepele cu mánzii vor pasce în tot-déuna aproape de locuință. La noi în țeră mai ales e răul obicei de a trimite la pășune d'avalma (în același cârd) boii, vacile, viței, oile, caii, caprele și porcii. Omenii socotesc, că fac economie de paznic și nu se gândesc, că prăpădesc cu totul și pentru mult timp pășunarea și, că animalele trăsesc turburate și neliniștite în această tovarășie.

Este bine, ca o pășune să fie mai întăit călcată de vitele cornute mari, apoi de iepile cu mánzii, de cai și în urmă de oi.

Animalele pășunază în libertate, împiedecate său prizonite.

Animalele pășunază în tot-déuna în libertate pe pășunile întinse, mari, și sunt ferite de urmările ce le pot aduce piedeca și prizonul.

Piedeca și fiarele la picioarele cailor, mai ales la ale celor tineri, sunt vătămătoare, pentru-că le fac umflături, le îngrășă pielea și adese-ori se pôte întâmpla chiar ruperea picioarelor, când caii sunt spăriați.

Totuși piedeca și prizonul se vor întârebuiți cu cumpătare pe locurile strîmte și mici, unde animalele ar puté aduce neajunsuri și țarinelor vecine.

Paiele. Paiele sunt foarte trebuitoare în gospodăria sătenescă; ele slujesc de hrană vitelor, pe lângă fân, și de așternut. Deși tôte paiele sunt la fel de tari și de aspre, ele se deosebesc însă în privința însușirilor de a hrăni. Cele mai bune paie pentru hrana cailor și a vitelor albe sunt paiele de ovês. Paiele de grâu sunt cele mai prôte de hrană; sunt bune însă de așternut. Paiele de orez și cele de săcară se strică mai lesne decât celelalte paie; sunt mai rele decât cele de ovês, dăr mai bune decât cele de grâu și decât coceni de porumb.

Este tot-déuna bine, ca paiele să fie schimbate din loc în timpul iernei și al primăverii.

Paiele bune nu au miros său un miros slab, dăr nu neplăcut; firele sunt de grosime mijlocie, nu se frâng, își păstrează foile sunt galbui, și puțin dulcege. Ele nu trebuie să aibă praf. Paiele mucigăite nu se vor da ca hrană, nici nu se vor așterne, pentru ca animalele să nu capete vre-o bôle.

Paiele nu hrănesc ca fânul și fac rău acei, cărî dau numai paie animalelor. Pe lângă fân, calul, boul, oia și capra trebuie să primescă și paie; mai ales animalele

hrănite cu horhot au neapărată trebuință de paie. Lucerna și trifoiul verde, amestecate cu paie, nu mai umflă pântecul animalelor. Animalele hrănite numai cu paie său cu coceni de porumb pot trăi; dăr slăbese mult, și la cea mai mică răceală său oboselă se îmbolnăvesc, și pier.

Grăunțele. *Ovêsul.* Sunt cinci soiuri mai de seamă de ovês. După colóre avem: ovês alb, galben, cenușiu, roșatec și negricios. În mijloci, un hectolitr de ovês bun trebuie să cântărescă 46 până la 48 kgr.

Ovêsul este bun pentru tôte animalele; dăr din pricina costului mare se dă numai cailor de muncă, de alergări, armăsariilor și iepilor care alăpteză.

Pasările, mănându-l, capetă o carne cu miros plăcut.

Orzul. În țerile călduroșe, orzul se dă cailor în locul ovêsului.

Dintre tôte grăunțele, cele mai bune sunt grăunțele de ovês pentru cai; când nu avem ovês, atunci se va da cailor orzul sfărîmat, nu măcinat.

Porumbul. Cele mai bune grăunțe pentru cal, după ovês, le dă porumbul (cucuzul).

S'a dovedit, că porumbul pôte înlocui ovêsul în hrana calului de muncă grea, fără ca el să sufere mult din pricina acestei schimbări.

Săcară. La noi nu se obiceiuesce a se da săcară vitelor. În America, în Franca, în Belgia, în Svedia, se dă cailor și mai ales boilor.

Grăul pe alocuirea se dă cailor; niciodată însă nu se va da mai mult de 3 kilograme unui cal, care ar cântări 500 de kilograme.

Făinurile. Făinurile de grâu, de porumb, de orz, nu se prea dau animalelor, decât în unele împrejurări, adecă când ele sunt bolnave, său după bôle.

Animalelor tinere li-se amestecă cu apă.

Tărițele. Tărițele cele mai bune sunt acelea, care au mai multă făină într'ensele și nu au nici un miros său gust rău. Tărițele nu se dau uscate, ci umede, și niciodată în cățășime mare, din pricină, că atunci se mistuesc greu, și produc ghemoțoțe în mațe. Sunt foarte bune तरीțele pentru îngrășarea porcilor, a vițelilor, a oilor și a boilor.

Puterea de nutrire a pómelor.

Cu privire la puterea de nutrire a pómelor, cărî mai ales acum, în puterea verei, se consumă în măsură mare la fiecare masă, un specialist face câte-va constatări pe cărî ținem să le arătăm aci:

Pómele peste tot nu contribuie mai nimic la hrănirea corpului omenesc. Ori câte póme ar mânca cine-va tot n'ar puté trăi numai cu ele, căci deși pómele încarcă stomacul și omul se satură la aparență, ele însă nu nutresc organismul.

De aci nu urmază, că pómele n'ar aduce nici un folos. Fiind bine sdobite în gură, ele dau corpului câte puțin zahăr, fier, magneză și diferite accide de plante, cărî deși nu au putere nutritivă au însă un rol excepțional de mare în funcționarea organismului omenesc. Ele înainte de tôte lucrază în mod așitător asupra stomacului, ér în al doilea rând ageresc funcțiunea intestinelor. De aci vine, că decât după mâncările nutritive luăm póme, stomacul mistue bine hrana și mult mai iute, decât decât n'am fi luat póme. În acestea se arată folosul cel mai mare al pómelor.

Dăr și un alt serviciu fac pómele organismului corpului, mai ales la copii. Prin aceea, că conțin var, magnezie și alte mestecături de accide minerale, pómele contribuie mult la întărirea sistemului osos. De aci se esplică pentru-ce pómele sunt de așa mare importanță pentru copii și pentru ce se ordonă copiilor póme la etate, când ósele lor sunt în dezvoltare și întărire. În cas de bôle rachitice pómele nu numai, că ajutoră, ci sunt o adevărată medicină.

Pentru fierul, ce conțin, mai ales merele și perele fac mare serviciu. Aceste două soiuri de póme nu se pot recomanda îndeajuns copiilor cu deosebire în epoca nos-

*) A se vedé anunțul dela „Literatură”.

tră, când vedem atâția copii paliți la față și anemici (lipsiți de sânge). Pomele dau copiilor fier și sânge și acei copii, cari mănâncă multe pere și mere în scurt timp scapă de anemiă și capătă față roșie și sănătoasă.

Pe cât de folositoare, pe atât și de stricăcioasă însă pot deveni pomele, dacă se mănâncă în măsură prea mare, seu decât se dau copiilor în stare de putrediciune, ori necoapte. Pomele necoapte, fiind-că nu este desvoltat în ele zaharul, nu numai că nu sunt de nici un folos în corp, dăr sunt păgubitoare, căci nu-s potrivite pentru mistică, apasă stomacul și pot ușor să causeze aprinderea lui.

Pomele stricate și trecute în putredire, fiind-că conțin diferite feluri de bureți și paraziți stricăcioși, învenineză organismul omenesc; pricinuesc multe bôle de stomac, friguri, disenteria (inimă rea). De aceea părinții trebuie să fie cu mare băgare de seamă la pomele, ce le dau copiilor; lăr nu numai în ce privește pe copii, ci și ômenii mari să îngrijescă, ce fel de pome mănâncă.

MULTE ȘI DE TOTE.

Cel mai bătrân arbore din lume.

Arborel cel mai bătrân de pe față pământului a cărui etate e exact garantată de istorie e smochinul sacru din mijlocul ruinelor orașului Amuradhapura în Ceylon. El a fost plantat în anul 288 înaintea lui Christos și a fost îngrijit d'atunci de un rând neîntrerupt de păzitori cucernici, despre cari vorbesc foarte lămurit scriptele singaleze. Acest arbore e înconjurat de un zid și ramurile lui se înalță acum direct din pământ, de-orece trunchiul propriu d'is, e acoperit de tot de pământul cărat d'acolo. Nu e iertat ca să taie cine-va ceva din el, numai frunzele ce cad de sine-și se string de pelerinii evlavioși, care le iau cu dênșii ca pe nise moaște sfinte.

În timpul de față are „Jaga Sri Maha Bodin Wohanse“ adică: „victoriosul, augustul, cel mai înaltul domn, sacral arbore — „Bo“, o etate de 2188 ani.

Generalul și mazerile.

Contele de Espana, ministrul de reșel al Regelui Ferdinand VII al Spaniei și tot-deodată guvernatorul Cataloniei, era un om foarte ingenios, dăr și foarte original. El era un gourmand cunoscut și avea în-tot-déuna o masă bogată, cu tôte că în cele alte ale sale afaceri era econom. Mân-carea lui favorită erau mazerile bôbe, ce se găseșc în Spania în tot cursul anului.

Intr'o dî porunci contele bucătăresei sale, să-i gătescă mazere. Întemplantarea însă făcû, ca soția lui să călătorescă prin bucătăria, tocmai când bucătăreșca era ocupată cu curățirea lor.

Contesa nu putea să suferă această măn-care; vederea mazerilor îi produceau scirbă, nu voia nici să le vadă, dăr să le mănânce și porunci deci bucătăresei, să nu le mai gătescă.

La ôra obișnuită se aședară cu toți la masă. Generalul, după-ce mănăcă din mai multe feluri, aștepta înzadar măn-carea lui favorită; trimise un servitor ca să i-o aducă. Servitorul însă se înapoiază spunându-i, că conțesa a revocat ordinul dat. Generalul nu răspuse nimic și rămase ca înainte în dispoziția cea mai bună. După masă însă chemă pe oficerul de serviciu și îi porunci, ca în sêra aceea să nu permită la nici o damă să iasă din palat, fie orî cine ar fi. Ofițerul, care șcia, că generalul nu are obiceiul să glumescă, ci cerea o supunere ôrbă, postă la pôrtă, care era singura intrare pentru tôte apartamentele casei și unde se afla și sentinela, doi grenadiri, și înăspri încă și mai mult porunca generalului.

Contesa cu ficia ei erau invitate pentru sêra la un bal dat de Contele Santa Calonna. Ambele îmbrăcate cu rochii luxoșe, erau gata să plece, când la pôrtă au fost oprite de strigătul sentinelei: „Înapoi dôm-nelor“.

„Sunt soția generalului“, strigă conțesa și infuriată alergă la conte ca să se plângă de purtarea soldaților.

Generalul îi răspuse foarte calm: „Liniștescete-te, scumpa mea, totul e foarte natural. Tu poruncescî bucutăresei tale, eu soldaților mei!“

De atunci conțesa nu mai revocă nicî-odată porunca contelui, când el doria să mănânce mazere.

Valoarea clădirilor Parisului.

După un raport al consiliului administrativ al Parisului, valoarea clădirilor aflătoare în proprietatea acestei capitale este aproape de două miliarde și jumătate franci. Bisericiile sunt socotite cu 200 milioane, școlile cu 148 milioane, halele de vânzare 119 milioane, cimiteriile 66 milioane, casele orașului 47 milioane. Dintre singuraticile edificii merită a-se aminti Sorbonne, care prețuesce 27 milioane și 250 mii franci, facultatea de medicină 20 milioane și jumătate, teatrul Chatelet 7 milioane, teatrul Gaité 2.800.000 etc.

O „sfântă“ pungașă.

În cătunul Cringăș din comuna Roșu județu Ilfov, o fată dețrause da drept inspirată de Sfânta Feciôră și cauta în palmă norocul fiă-căruia, care voesce să-și cunoscă viitorul. E întrebare însă, cum a devenit acea fată sfântă?

Înainte de a fi devenit sfântă, fata noastră era în relațiuni de natură intimă cu un funcționar din primăria comunei Roșu. Pe lângă păcatul asta, fata mai avea și darul beției. Beția și diavolul dragostei prihănite au deochiat pe fata noastră în față masei, care a bătut-o bine într'o dî și a gonit-o din casă.

Rămasă fără căpătâiu, fata a umblat tôte ziua peste câmp, ér sêra s'a culcat sub un nuc. În împărăția somnului a stat ea până a doua dî la prânț, când a deșteptat'o un om din sat, care trecuse pe acolo și care a luat'o cu el acasă.

Lucru ciudat însă. Fata nu mai puté vorbi. Tôte încercările sêtênului, care o însoția, de a o face să vorbescă, au rămasesc zadarnice. Îndurerată de această, ea a început să plângă.

Toți cei din sat se mirau de faptul, că fata rămasesc fără glas. Mulți socoteau, că Dumnezeu o pedepsise pentru faptele ei rele. Dăr după opt zile fata a început să vorbescă puțiu, apoi din ce în ce mai bine, până ce și-a redobândit cu totul vocea.

Odată cu redobândirea vocii, fata a început să spună, că în timpul cât fusese mută, maica Domnului i-s'a arătat și i-a spus, că îndată ce va puté să vorbescă, va avé darul de a ghici norocul ômenilor, căutându-le în podul palmei stângi.

Incredători sătênii au uitat de trecutul rusinos al fetei, au crețut'o, au socotit'o drept sfântă și i-au cerut să le ghicescă norocul. Pentru fie-care cercetare în palmă fata lua câte 15 bani, după vorba Maicei Domnului, cum spunea ea.

Trece o dî, trec două și mai multe și oomertul cu sfințenia fetei merge minunat. Intervine însă o întemplantare și sfânta noastră își cam perde reputația. Și étă ce s'a întemplantat:

Deși se socotea sfântă, fata nu uitase dragostea ei omenescă de mai înainte oătră funcționarul comunal cu pricina. Acesta pasesc-ta, pentru-că era om de rând, a îndemnat pe amanta lui să spune naivilor incredători, că ea a mai avut o întvedere cu Maica Domnului, care i-a spus șeia dela fie-care om câte 50 bani pentru ghicirea norocului. Fata a ascultat și a început să oără câte 50 bani pentru ghicirea norocului.

Ridicându-se taxa, naivii incredători au devenit cei mai mulți bănnitori și ordița lor pentru sfințenia fetei a scățut. La urma urmei ei au putut affe că fusesc ră păcăliți, deorece fata era o simplă pungașă, ér banii c-i încasa la consultațiile ei, îi toca în cheful și amantului.

Și asta e povestea sfintei din cătunul Crângăș, comuna Roșu.

Prognosa timpului.

(După cãlindarul căpit. Spãriosu.)

Sêptemâna din 12—18 August: ploii în 12, 13 și 14, schimbăcios 15

Sêptemâna din 19—25 August: ploii 19, 20 21, schimbăcios 22, icf colo furtunî.

Cãlendarul sêptemânei. AUGUST. are 31 zile. MĂSĂLAR.

Table with 3 columns: Zilele, Cãlend. Iul. v., Cãlend. Greg. Rows include Dum., Lunî, Marți, Merc., Joi, Viner, Sãm. with corresponding dates and events like Clara, Cassian, Eusebius, Ad. Prea M., Rochu B., Liberat, Elena.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 10 Aug. 1900.

Table with 3 columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta în Kor. și fil. Rows include 1 H. L., 1 kilă, 100 kil. with various grain types like Grâu cel mai frumos, Grâu mijlociu, etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 8 Aug. 1900.

Table with 4 columns: S emi n ț e, Cuali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table with 4 columns: Produse div., Soiul, Cursul. Rows include Sãm. de trifoiu, Ulei de rapiță, Unsore de porc, etc.

Cursul losurilor private

din 8 Aug. 1900.

Table with 3 columns: Locațiune, cump., vînde. Rows include Basilica, Credit, Clary 40 H. m., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 August 1900.

Table with 2 columns: Instrumente financiare, Valori. Rows include Renta ung. de aur 4%, Renta de corône ung. 4%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 11 August 1900.

Table with 2 columns: Valori, Valori. Rows include Bannota rom. Cump. 19.08 Vënd. 19.12, Argint român. Cump. 18.80 Vënd. 18.90, etc.

Têrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 7 Aug. n. de 41,952 capete, la 8 Aug. au intrat 150 capete și au eșit 303 capete, rămânând la 9 Aug. n. un număr de 41,699 capete.

Se notéză marfa unгурescă: veche grea dela 00—00 fil. marfă unгурescă tînără grea dela 94—95 fil. de mijloc dela 94—95 fil. ușorâ dela 95—96 fil. — Sêrbescă: grea 95—96 fil., de mijloc 95—96 fil., ușorâ: 93—94 fil. kilogram.

Bursa de Bucuresci

din 8 Aug. n. 1900.

Table with 5 columns: Valori, Do. bână, Scad. cup., Cu bani gata. Rows include Renta amortisabilă, Impr. 1892, etc.

S e o m p t u r i :

Table with 3 columns: Banca, Valori, Valori. Rows include Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Marcu.

De arêndat!

Môra de măcinat cu două pietri, mânăta cu apă din Bran (Pôrta) situată la poziția cea mai de frunte în Bran, unde se află o populațiune de 10 mii locuitori este din 1 Noemvre a. c. de dat în arêndă pe 3, resp. 5 ani

Doritorii de a o arênda sê se adreseze la proprietarul ei Ilariu Plotogea, paroch în Tohanul-nou (p. u. Ó Tôháó.) (1011,2-3.)

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **Comptabil-Cassar** la „Comoara“, asociatiune de consum în Sasca-montană, prin această sê eserie concurs cu un salariu anual de 1000 corône (500 fl.) care salariu cu timpul se va mări treptat.

Postul este de ocupat cu 1 Noemvre 1900 st. n.

Rugările împreună cu documentele necesare sunt a se trimite, până la 1 Octomvre 1900, D-lui Iustin Chirila în Szászka-bánya.

Sasca-montană, la 1 August n. 1900. 1036,1-2. **Directiunea'**

Escriere de concurs.

Pentru ocuparea postului de a 2-a învățătore la școla „Reuniunii femeilor române“ din Abrud, prin această se eserie concurs cu terminul de 20 August a. c. st. n., pe lângă salariul anual de 600 corône solvite în rate lunare anticipative, cvartir liber în edificiul școlastic, și lemne pentru încăldît.

Cererile provêdute cu extras de botoz, document de cvalificatiune eventual și cu atestat despre purtarea oficiului de până acum, sunt de a sê înainta subscrisei presidente.

Deia Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jar.

Abrud, la 5 August 1900.

Alexandru Ciura, secretariu. Anna Filip, presidentă.

Diarea încetă sigur, folosindu-se

Ciocolata TANNIN

a lui SZTRAKA.

Prețul unei bucăți 40 bani.

Se pôte cãpeta la farmacii. 1-5.

În strada Prundului nr. 47 este de închiriat

o locuință frumoasă câtră stradă, în etagiū. dela Sãn-Mihailu a. c.

Informațiuni se dau tot acolo în casă, la proprietarul Dumitru I. Pascu. 1015,1-3

UN PIAN ieftin de vândare.

Informațiuni la Administrația „Gazetei Trans.“

IMPORTANT pentru neguțătorii cu argint de China!

Ch. G. Luxner

în Cracovia (Krakau)

recomandă lucrurile sale din argint de China ca cele mai bune și mai ieftine.

La cerere trimite cataloage și prețuri curente gratis și franco. 1033,3-7

Femeile din Viena au a multimi frumseța lor

în prima linie întrebuintărei celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, capătă o colóre sănătôsă a feței, teint frumos fără încreșituri până la bătrânețe, depărtază pistruiie, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și tôte necurățenile pielei, despre ce se garantază, sêu se dă bani înderêt.



S'a aplicat această pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pôte dovedi cu atestate și epistole de recunoscință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumsețe sêu inventat și érași au dispărut. Prețul unui borcãnel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucata 50 cr.

Laptele Pompadour dă pielei o albé a ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu contentă la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14.** — În Budapesta la **IOSIF TORÓK Königsgasse Nr. 12, în Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „la urs“ lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 4-9,889.

Ne ajunse

în frumseța și bunătatea lor sunt **ciasornicele** mele

Brilant Schwarz-Stahl



Savonnet-Bemontoir, duplu acoperite cu 3 carace de oțel negru brillant, mechanism precis, 3 ani garanție, arătători patentat, placă lucie de opal fondout, cercul arătătoriu. Corôna de aur duble veritabil. Aceste ciasornice umblă 36 ore și în urma escentării elegante, le pörtă fie-cine cu plăcere.

Prețul cu pachetare și etui de piele numai 6 fl.

Ciasornice de dame Brillant, oțel negru, deschise, fôrte fin lucrate numai 7 fl. Lenț de aur duble pörtivite pentru bărbați și dame 1 fl. 50 cr. — Se trimite cu Ramburs. —

Ce nu convine se schimbă, sêu se înapoiéză banii, de aceea nu este nici un risc.

JOSEF SPIERING, WIEN I. Postgasse 2.

Catalog ilustrat cu ciasornice, lanțuri inele etc. gratis și f. a. c.



Zacherlin

Nu pachetat în pungi (tocuri) ci veritabil numai în sticlute (cu numele Zacherlin.)

Acesta este ajutorul cel mai bun și radical contra plagei a orî și ce insecte.

Se află de vândare: în Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zanz Dimitrie Eremios nepotii, Emil Por, Karl Irb, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Julius Hornung farm. ist, Henrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farm., Victor Roth farm., Karl Harth, Rudolf Stingl, T. Kelemen farm., W. Stadimüller, Lazar & Vercar, Henrich Petersberger. În Făgăraș: La Domnii: Johann P. Hermann, R. G. Romanțian, I. Iarosch Henrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleissig. În Cehalm: La Domni: Ernst Wolf, Eduard Victor Melas, și pãdo sunt aflate placete.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tôrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orî-ce comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURĂ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri.

BILANȚURÎ.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverts, în letã mărimea.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tôrgul Inului Nr. 30, etagiul I, câtră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugãm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.